1940 ий
25
июль
№ 68 (681)
Акше 5 ыр.

10-шо ИЙ ЛЕКТЕШ

Чыла элласе пролетарий-шамыч, ушныза!

Рвезе коммунист

ВЛКСМ Маробком ден Йошкар Ола Горком орган

СССР Верховный Советын VII-ше Сессийжым созыватлыме нерген

СССР Верховный Совет Президиумын

УКАЗШЕ

Советский Социалистический Республика-шамыч Союз Верховный Советын шымыше Сессийжым тений 1 августышто Москва олаш созыватлаш.

СССР Верховный Совет Президиум Председатель **М. КАЛИНИН.**

СССР Верховный Совет Президиум Секретарь **А. ГОРКИН.**

Москва, Кремль. 1940 ий 23 июль.

ШУРНЫМ КӰЧЫК ЖАПЫШТЕ ДА ЙОМДАРЫДЕ ПОГЕН НАЛАШ

1935 ийыште СССР-ысе ончыл комбайнер ден комбайнерка-шамычым ВКП(б) ЦК ден правительствын членышт дене пырля лийше совещанийыштыш Сталин йолташ шиштарен: „Шурным погымаш — сезонный паша да тудо вучаш ок йӧрате. Жапыште поген налынат—модын налынат, шурно погымаште вараш кодынат—модын колтенат". Сталин йолташын тиде шиштарымашыжым мемнан колхоз, МТС да земельный орган-шамычлан нигузеат мондаш огеш лий. Шурно погаш тӱналмешке шотлымо кече-шамыч гына кодыныт. Садлан кызыт колхозлаште, МТС-лаште чыла паша вийым шурно погашлан участкылашке пеңгыдемдыман.

Шурным кӱчык жапыште да йомдарыде поген налмаште колхозласе да МТС-ласе первичный комсомольский организаций-шамыч пешак шуко пашам ыштышаш улыт. Вет кушто первичный партийный организаций уке, тушто пӱтынь пашалан первичный комсомольский организаций отвечатла. Садлан комсомолец-шамычым колхоз пашан кеч могай участкылыкыжат пеңгыдемдыман, нуно пашаште моло колхозник ден колхозница-шамычлан примерым ончыктышаш улыт.

Шурно погымаште комбайн-шамыч пешак кугу значенийым иметлат. Туге гынат, республикыште 22 МТС гыч 20 июльлан Оршанский МТС гына шурным погаш тӱрыс ямдылалт шуын. Сернурский МТС 19 комбайн гыч 15 омбайным, 16 молотилка гыч 12 молотилкым гына ремонтироватлен. А шурно погаш тӱналмешке жап пешак шагал кодын. Горно-Марийский, Ново-Торъяльский да моло МТС шамычат але тӱрыс ямдылалт шуын огытыл. Нине фактшамыч гыч рашак пале: МТС пеленсе комсомольский организаций-шамыч шурным погаш ямдылалтмаште ответственностьым шижын огытыл.

Шурным погымаште комбайн-шамыч яра ынышт шого манын, горючийым, вӱдым шке жапыштыже шупшыкташлан лӱмын еҥым ойыраш кӱлеш. Шурно кунар писынрак погалтеш, йомдарымаш тунар шагалрак лиеш.

Республикысе ятыр колхоз-шамычат шурно погаш шукертак ямдылалт шуыныт. Мутлан „Искра Ленина" колхозым (Йошкар-Олинский район Кузнецовский сельсовет) налаш. Тиде колхоз пӱтынь уржа пасум участкылан шеледен, звено-шамычлан пеңгыдемден. Качественный комиссий тӱредаш лекташлан участкым эреак онча. Тыгай колхоз республика мучко ятыр уло.

Колхоз, МТС да земельный орган-шамычлан кодшо ийысе ситыдымаш-шамычымат ушыш налман. Южо комбайнер-шамыч пашашке эрден эрак лекме олмеш, кече ятыр кӱшкӧ кӱзымек гына лектыныт. Шурно погымаште ик часымат яра йомдараш огеш лий, шурным кӱчык жапыште да йомдарыде поген налшаш верч большевистски кучедалман.

Отлично да хорошо гына тунемаш

Ончылгече Марийский АССР Осоавиахим лагерыште боец, командир да политработник - шамычын митингышт лие. Митингыште доклад дене лагерын комиссаржe Емельянов йолташ выступатлен.

Митингын принимают лыме резолюцийыштыже латвийский, литовский сейм-шамычын да эстонский Государственный Думын декларацийжым да нуным Советский Союзын составышкыже приниматлыме верген СССР Верховный Совет деч йодмыштым шокшын саламлышт да поддерживатлышт. Пытартышлан лагерысе боец-шамыч кызытсе международный обстановкым шотыш налын, боевой да политический подготовкышто отлично да хорошо гына тунемаш мутым пушт.

Емельянов.

Литван СССР составыш пурымыжо нерген

21 июльышто Литовский сейм Литовский республикын СССР составыш пурымыжо нерген единогласно декларацийым приниматлен. Декларацийыште тыге ойлалтеш:

„Эксплоататор-шамычын чаманыде угнетатлыме, грабитлымаш ден насилийлан подвергатлалтше, кӱчызылыкыш да колен пытымашке нангаялтше литовский калык Литваште государственный стройым, элын полноправный озаже калыкын шкежак улмо стройым установитлен. Тиде строй—советский. Литва Советский Социалистический Республикыш преобразоватлалтын".

Декларацийыште ончыкталтеш: Литвасе ожнысо правитель-шамычын преступный реакционный кликаже СССР ден Литван иза-шольо семын лишемдымашлан чыла средство денат чаракым ыштен шоген, СССР ден Литва коклаште пеңгыде, шалаташ лийдыме союзым установитлашлан чыла мера денат мешаяш тыршен.

Ынде гнетым да правадымылыкым пытарыше у государственный да общественный стройым установитлыше литовский калык Литовский Республикын Советский Социалистический Республика-шамыч Союз дене пеңгыде союзшым да дружбыжым законодательно пеңгыдемдышаш.

„Угнетений ден правадымылык тошто режимым, айдеме айдемым эксплоатироватлыме режимым сӱмырал шушо калыкын шӱдымыжӧ почеш каен, калык сейм пунчалеш:

Советский Социалистический Республика-шамыч Союзын Верховный Советше деч СССР-ыш Украинский, Белорусский да моло союзный республика-шамычынат пурен шогымо оснований денак союзный республика шотеш Советский Союз составыш Литовский Советский Социалистический Республикым пурташ йодеш". (ТАСС).

Латвийын СССР составыш пурымыжо нерген

21 июльышто Латвийский сейм Латвийын Советский Социалистический Республика-шамыч Союз составыш пурымыжо нерген декларацийым единогласно приниматлен. Декларацийыште тыге ойлалтеш:

„Латвийский калык шуко ий годым эксплоататор-шамычын гнетышт йымалне орланен, грабитлымаш ден порабощенийлан подвергатлалтын, кӱчызылык да колен пытымашке шукталтын. Латвийский пашазе-шамыч ден шемер интеллигенций безработица да шужен колымашке шукталтыт ыле. Латвийский креаньык-шамыч чыланат манме гай мланде укелыклан да шагал мландылан кӧра орланен иленыт".

Ынде, ончыкталтеш декларацийыште, кунам литовский калык тошто режимым гнет да правадымылык режимым сӱмырал шуэн да у илышын, у государственный да общественный строительствын кумда да волгыдо корнышкыжо лектын, тудо великий исторический час толын шуын, кунам Латвия ден СССР коклаште чыла преграда-шамыч йӧршеш да курымешлан пытаралтшаш улыт, кунам Латвийский Республикын Советский Социалистический Республика-шамыч Союз дене пеңгыде союз да дружба законодательно пеңгыдемдалтшаш улыт.

Латвийский калыкын единодушно выразительный воляж гыч исходитлен сейм пунчалеш:

„Советский Социалистический Республика-шамыч Союзын Верховный Советше деч Советский Союзыш Украинский Советский Социалистический Республикын, Белорусский Советский Социалистический Республикын да моло Союзный Советский Социалистический Республика-шамычын пурен шогымо оснований денак, Латвийский Советский Социалистический Республикым Союзный Республика шотеш Советский Союзын составышкыже пурташ йодына". (ТАСС).

НАТА БАБУШКИНА ЛӰМЕШ АЭРОКЛУБЫШТО

Йошкар-Оласе Ната Бабушкина лӱмеш аэроклубын постоянный ден переменный составше Латвийын, Литван да Эстонийын Советский Социалистический Республика - шамыч Союз составыш пурымышт нерген латвийский ден литовский сейм-шамычын да эстонский Государственный думын декларацийыштым кугу куанымаш ден вашлийын, митингыш погыненыт. Эн первояк мутым Ильмяков йолташ налеш.

— Литовский, латвийский да эстонский шемер калык,—манеш тудо,—шуко ий мучко пычкемышыште, кӱчызылыкышто орланен иленыт. Латвия, Литва да Эстония Англия ден Францийын диктовкышт почеш Советский Союз ӱмбаке кержалташлан **военный** плацдарма лийын шогеныт.

Ынде Литовский, латвийский, эстонский калык эрыкан. Нуно советский власть установитлымым провозгласитленыт да СССР Верховный Совет деч нуным СССР составыш пурташ йодыныт.

Митингыш погынышо-шамыч нине мут - шамычым шокшын саламлат.

Выступатлыше аэроклубын комиссаржe Спирин йолташ аэроклубын учлетшо-шамычым авиационный пашам сайын тунемаш, кеч кунамат боевой самолетым виктараш ямдылалташ ӱжӧ.

Митинг ик йӱк дене резолюцийым приниматлыш. Резолюцийыште деклараций-шамычым саламленыт да авиационный пашам сайын тунем налаш обязатлалтыныт.

Литвин.

4-ше строительный участкысе пашазе ден служащий-шамыч Латвийын, Литван да Эстонийын СССР составыш пурымышт нерген декларацийыштым кугу куанымаш дене вашлийыч.

Снимкыште: пашазе ден служащий-шамычын митингышт.

Фото С. Чуршуковын.

М. И. Марышева йолташ ВЛКСМ Йошкар - Олинский горкомын активисткаже.
Снимкыште: Марышева йолташ ВЛКСМ ЦК XI пленумын материалже почеш докладлан ямдылалтеш.
Фото А. Овечкинын.

Вич кечыште тӱред пытараш мутым пуэныт

Ынде вашке колхозник-шамыч чапле шурным погаш тӱҥалыт. Тиде пашаште комсомольский организаций ден посна комсомолец-шамыч пашам мошген организоватлашлан, кӱрылтде пашам ыштен шогышаш улыт.

„Искра Ленина" колхоз (Йошкар-Олинский район) шурным поген налашлан чыла шот денат ямдылалтын шуын. Колхоз чыла пашаштат сельсовет мучко ончыл радамыште шога.

Колхозышто чылаже 3 бригада уло. Кажне бригадым 3 звенолан шелме. Звеношто 7—10 еҥ марте улыт.

Звено-шамычым участка еда пеҥгыдемдыме.

Нуно шурным кӱчык жапыште поген налашлан, шке ӱмбакышт обязательствым налыныт.

Тиде колхозышто ончыл бригадылан 2-шо бригада шотлалтеш. Тиде бригада чыла пашажымат ончыктымо жап деч ончыч ыштен шукта.

Тӱредме жаплан столовойым почмо. Продуктым ситышын ямдылыме.

Тыгак йоча - шамычлан яслым почмо. Яслыште чылаже 22 йоча-шамыч тӱредме годым жапым веселан эртараш тӱҥалыт. Йоча-шамычлан модашышт тӱрлӧ модышым ситышын налме. Яслым вуйлатыше А. Белоусова йолташ пашам сай организоватлен.

Тиде колхоз 5 кечыште тӱред пытараш мутым пуэн. Тиде мутым шуктышаш верч кажнышт тыршаш тӱҥалыт.

Тыгак „Правда" ден „9 января" колхозат шурным поген налашлан тӱрыс ямдылалтыныт.

Бригада-шамычым звенолан шеледыме да участка еда пеҥгыдемдыме.

Колхозышто столовойым да йоча-шамычлан яслым почмо.

Н. Тымбаршев.

Комсомольский пашашке кумда активым шупшына

ВЛКСМ ЦК XI пленумын пунчалже-шамыч деч ончыч, штатный пашаеҥ-шамыч ятыр улыт ыле гынат, кушко от ончал эре ситыдымашым ужат ыле. Тидым икте дене гына каласаш лиеш—тиде комсомольский пашашке кумда активым шупшын огына ул, кеч мемнан платный пашаеҥ-шамычна дене ышташ тӧченна. ВЛКСМ ЦК-н XI пленумжо комсомолышто пашам решительно саемдаш кӱшта.

Эртыше оласе комсомольский активын погынымаштыже горкомолын актив дене начар паша ыштымым комсомолец-шамыч чот критиковатлышт. Ме комсомолец-шамычын выступленийыштым практический пашаштына ушын налашаш улына. Кызыт комсомолец-шамыч дене утларак кылым кучашлан, практический пашашке шупшашлан лийын, 4 постоянный комиссий - шамычым создатлен улына, нуно пашашке пижыныт. Постоянный комиссийлашке утларакше самырык рядовой комсомолец - шамычым шупшмо. Кажне комиссийыште 10 еҥ дене пуреныт.

Комиссий член-шамыч бюрон заседанийжылан вопросым ямдылат, первичный комсомольский организаций-шамычын пашашым пален налыт. Пропаганда ден агитаций комиссий член Перелыгин йолташ Заготзерносо комсомольский организацийын уборкылан да шурно приниматлаш ямдылалтмыжым терген налын, ситыдымаш-шамычым верыштак тӧрлаташ полшен.

Кастене, занятий пытымек, комиссий член-шамыч эреак горкомышто пашам ыштат. Садланак комсомолец-шамыч тӱрлӧ вопрос денат горкомышко мият. Постоянный комиссий член-шамыч первичный комсомольский организацийлаште ВЛКСМ ЦК-н XI пленумжо нерген докладым ыштат.

Оласе шемер-шамыч коклаште заемым шарымаште, общественный пашаште ниГунам участвоватлыдыме ВЛКСМ член Юрикова, Тавашова, Антонов, Галлямова, Малеунова да моло йолташ-шамычат моткоч сайын пашам ыштышт.

Мемнан ончылно эшеат кугу задача-шамыч шогат—тиде уло пашам ВЛКСМ ЦК XI пленумын пунчалже-шамыч основеш перестроитлаш, комсомольский пашашке кумда активым шупшаш.

А. Чапаев,
ВЛКСМ Йошкар-Олинский горкомын секретарьже.

Погынымаш ситыдымаш-шамычым тӱжвак лукто

17 июльышто ВЛКСМ Моркинский райком комсомольский актив дене погынымашым эртарыш. ВЛКСМ ЦК XI пленумын итогшо нерген докладым райкомолын секретарьже Федоров йолташ ыштен.

Доклад почеш пренийыште выступатлыше - шамыч ВЛКСМ райкомын ситыдымашыже-шамычым тӱжвак луктыч.

Посна комсомольский организаций-шамыч членский взносым леш начарын тӱлат. Теве „Овар", „Кожланур", „Большевик" да моло колхозласе комсомольский организацийлаште комсомолец - шамыч 5—6 тылзе годсек членский взносым тӱлен огытыл.

„Овар" колхоз пелен-се комсомольский организацийын секретарьже П. Александров йолташ 39 теҥгем да РОНО пеленсе комсомольский организаций секретарьын заместительже И. Киргизов йолташ 56 теҥгем шкаланышт кучылтыныт.

Погынымаш ВЛКСМ ЦК XI пленумын пунчалжым одобритлыш да тудым илышыш пурташлан конкретный мероприятий-шамычым палемдыш.

П. Белов.

ВЛКСМ Йошкар-Олинский горкомын пионер ден школьный молодежь кокласе паша дене комиссийын председательже Т. В. Голубьева йолташ.
Фото А. Овечкинын

Ӱдыр-шамыч дене пашам утларак ыштыман

Комсомольский организаций-шамыч ВЛКСМ ЦК XI пленумын пунчалже деч вара ӱдыр-шамыч дене пашам утларак виян ыштышаш улыт. Нуным чарныде комсомолышко шупшман. Комсомольский илышын пашаштыже нуно активно участвоватлышаш улыт.

Куженерский районысо Киров лӱмеш колхоз пеленсе комсомольский организаций тиде шотышто пашам начар ышта. Комсомольский организацийыште ик ӱдырат уке.

Колхозышто ӱдыр-шамыч ятырже стахановка, ударница улыт. А. Дмитриева, Е. Борисова, Е. Иванова да молат колхозышто ударница улыт, но нуным комсомолышко огыт шупш.

Комсомольский организацийын секретарьже П. Иванов йолташ ӱдыр-шамыч дене воспитательный пашам йӧршын огеш ыште.

Ончыкыжым пашам тыге ышташ огеш лий. Ӱдыр-шамыч деке вниманийым кугыракын ойыраман, нуным активный комсомольский пашашке шупшман.

И. Иванов.

Бракым йӧршын пытараш

Йошкар-Оласе Росглавхлебын пекарньыште чылаже 168 пашазе шотлалтеш, нунын коклаште 13 комсомолец. Тиде шотышто 7 комсомолецше аппаратыште ышта.

Первичный комсомольский организацийын секретарьже Ларионов йолташ цехлаште пеш шуэн лиеш, бухгалтерийыште пашам ыштыме дене сита шона, садлан цехлаште паша кузе кайме нерген огеш интересоватле. Стенгазетымат май тылзе годсек лукмо огыл. Стенгазетым паша дисциплиным пеҥгыдемдаш, паша производительностьым саемдаш полшышо оружийыш савырыме огыл. Тидлан лийынак, правительствын Указше-шамыч деч варат, прогулым, бракым пытарыме огыл.

Предприятий пеленсе пырдыж газета дисциплиным пеҥгыдемдышаш верч, продукцийын качествыжым саемдышаш верч решительно кучедалшаш. Но тидым пырдыж газетын редакторжо комсомолец Митянов кызыт мартеат умлен шуктен огыл, пырдыж газетым жапыштыже лукшаш верч нимынярат ок тырше.

Пекарньыште чылаже 5 цех. Нине кажныштат шке коклаштышт социалистический договорым ыштеныт. Тидеч посна, Лопатинский Росглавхлеб дене договорым ыштыме. Но нине договор-шамычым илышыш кузе пуртымым кызыт мартеат сайынак терген налме огыл.

Пекарня суткаште 30 тонн киндым кӱйыктен лукшаш. Тиде шотышто брак ятырак лиеш. Теве 19—20—21 июльышто гына 1 тонн утла брак лийын. Бракын причиныже теве тышке: пекарньыште соцсоревнованийыш формально ончат, стахановец ден стахановка-шамычын сай паша опытыштым кажне пашазе деке шуктен огытыл, прогулым пытарыме огыл. СССР Верховный Совет Президиумын Указше деч вара гына 15 прогул лийын. Тиде шотышто комсомолка Царегородцеват прогулым ыштен. Нуным чылаштымат судыш пумо.

Росглавхлеб пекарнын задачыже—бракым йӧршын пытараш, продукцийын качествыжым саемдаш, стахановка Колчинан, Ожиганован (комсомолка), Лоскутовын да Сучкован сай паша опытыштым кажне пашазе деке шукташ, паша дисциплинын вож гычак саемдаш.

Тиде задачым ыштен шуктышаш верч комсомольский организаций да директор Ковалев йолташ решительно кучедалшаш улыт. Росглавхлеб населенийлан чапле качестван киндым пуаш обязан.

Ш. Б.

Агитатор-комсомолка З. Я. Ромашкина йолташ 1 номеран парикмахерскийыште (Йошкар-Ола) ыштыше пашаеҥ-шамыч коклаште газетым йӱкын лудеш.
Фото А. Овечкинын.

РАБФАКЫМ ШАРНЫМАШ

Таче кече ойыртемын весела,
Рвезе кумыл шулдыраҥын кӱш кӱза.
Таче лектым мый рабфакым пытарен,
Куан ден кузе ом колто мый мурен!

Тышсе жапым шарналаш мый тӱҥалам,
Мый ом мондо кечын кушто у олам.
Ты олаште эртен шуко сылне жап,
Эргыж семын очен кушпыш педрабфак.

Ягылалтше мотор корно сад вокген,
Тышеч коштна пырля школышко эртен.
Кызыт тудо корно денак ошкылам,
Чыла верым йыр ончалын шарналам.

Вот вишнер, ужар садер лӱшкалт шога,
Пуйто вуйжым палме рвезыжлан сава.
Тый шарнет, Васлий йолташ, ме ты верлаш
Коштна кктын испытаний ямдылаш.

Йыр окнаж ден институтшо ончылнем,
Шыргыжалын шкеж дек ӱжшӧ гай коеш.
Ош вынер гай тушко корныжо шуйнен,
Илыш мыйым тудо корнышко ӱжеш.

Монден ом керт шыже кечым нигунам,
Кунам первой мый олашке толынам.
Толна меже тӱрлӧ вер гыч погынен,
Кум ий годым тунем илышча келшен.

Чот писемын пылышна да шинчанат,
Арам ок лий ты тунемме нигуштат:
Кертына ме институтышко пурен.
Мощтена ме шочмо элым арален.

Т. Азмвнов.

23 июльышто Йошкар - Оласе Пионер пӧртын активный кружковецше - шамыч В. И. Ленинын шочмо верышкыже— Ульяновск олашке экскурсий дене каеныт.

Снимкыште (шола гыч пурлашке): первый ряд—Муза Пекшыбаева, Лиля Соловьева да Шура Евстрафьева; кокымшо ряд— Ира Подшивалова, Юрий Илюшин да Ира Егорова.

Фото А. Овечкинын.

У ТУНЕММЕ ИЙЛАН ЯМДЕ

Больше-Мушкинский начальный школа (Сернурский район, заведующийже Масленников йолташ) у тунемме ийлан шукертак ямдылалт шуын. Школыш кош таш шушо ийготан йочашамычым чылаштымат учетыш налме.

Школын 2 конгажым пужен оптымо да кӱварым, окна, парт да классный доска-шамычым чиялтыме.

У тунемме ийыште шокшо кочкышым организоватлашлан школа шӱлым ӱден да паренгым шынден.

С. Росляков.

130 йоча тунемаш тӱҥалеш

Звениговский район, Кожла-Солинский сельсоветысе Ташнурский начальный школа у тунемме ийым чаплын ямдылалтын вашлиеш.

Школа заведующий И. С. Ивкин йолташын тыршымыжо дене школышто ремонтым сайын ыштыме, 10 у партым налме, окна рамым, доскам да молымат тӱрыс чиялтыме. Телым олташлан 190 кубометр кукшо пум ямдылыме.

Тений учебно-наглядный пособият ситышын лиеш. 130 йоча-шамычлан у тунемме ийыште отлично тунемашышт чыла условият уло.

Е. Иванов.

Испытаний деч посна пуреныт

И. Армяков ден Д. Иванов Руя-Солинский вепольный средний школын (Ронгинский район) 7 классшым тений чыла предмет денат отлично тунем пытарыныт. Школын дирекцийже нунылан когылянышттат похвальный грамотам пуэн.

Кызыт И. Армяков ден Д. Иванов Йошкар-Оласе педучилищыш тунемаш пурашйодмашым пуэныт. Приемный комиссий нуным испытаний деч поснак приниматлен.

И. Щербаков.

Республиканский олимпиадын Йошкар-Олинский лестранхоз деч участницаже-шамыч И. А. Вершинина ден Л. П. Богомолова йолташ-шамыч украинский „Гопак" танецым исполнятлат.

Фото С. Чуршуковын.

Кумышо республиканский олимпиада эртыш

21 июльышто 10 шагат эрдене Маргостеатрыш калык творчествым ончымо кумышо республиканский олимпиада почылто.

Олимпиадын первый кечыштыже Юринский районысо Юринский промартель ден Калинин лӱмеш промколхозын хорышт, Марбумкомбинат (Волжск ола) клуб пеленсе струнный ансамбль выступатленыт.

Выступатлыше Калинин лӱмеш промколхозын хоржо ятыр марий муро ден танец-шамычым сайын исполнятлыш.

Н. П. Федоров йолташын вуйлатыме Марбумкомбинат клубын струнный ансамбльже массовый руш муро-шамычым сайын шокташ.

Олимпиадын кокымшо кечыштыже Ново-Тор'яльский район „Чобык" колхозын шумовой оркестрже выступатлен. Тудо „Илаш сае весела" да колхозный частушка-шамычым шоктен. Оркестрын шонгго шӱвырзыжӧ Каткин йолташ шӱвыр дене марий муро-шамычым сайын исполнятлыш. Калык тудлан шокшын совым кырен.

Тиде кечын выступатлыше Кудрявцев йолташ (Йошкар-Олинский район Цибикнур ял) шиалтыш дене марий муро-шамычым мошген шокгыш.

Йошкар-Олинский лестранхозын выступатлымашке тазе запевало Вершинина ден Меркушев поснак ойырлалтыныт. Нуно коктын руш калыкын „Калинка" мурыжым зритель-шамычын ӱжмышт почеш кок гана муреныт.

Тиде кечын Моркинский социалистический культура пӧрт пеленсе куштымаш ла мурымаш ансамбль И. Киргизов йолташ вуйлатыме дене „Кушталтен колтена", „Кушталте, йолташ", „Зинуш" мурым сайын исполнятлыш. Ансамблын 63 ияш членже Иванов скрипка почеш (скрипкажымат шкак шоктен) „Чодра тӱр дене эртымеме годым" мурым сайын мурыш. Киргизов ден Илларионова йолташ-шамычын „Ик менгеҥ, кок менгеҥ" дуэтышт калыклан пеш келшен.

Олимпиадын заключительный концертыштыже Йошкар-Ола Марпромсоюз клубын коллективше Сернурский сӱан мурым, Звениговский речник-шамыч клубын коллективше сольный номер-шамычым мошген исполнятлыш. Тиде коллективын членже А. Соснина йолташ „Лезгинка" ден „Казачка" танецым пеш чаплын танцеватлыш.

Олимпиадыште чылаже 17 коллектив-шамычын 281 еҥышт выступатленыт. Республикыште самодеятельность чот кушмашым олимпиада раш ончыктыш. Но туге гынат, Пектубаевский, Ронгинский да молат (чылаже 6 район) олимпиадыште участвоватлен огытыл. Тидыже нине районлаште искусство пашалан вниманийым шагал ойырымым ончыкта. Оршанский район гыч олимпиадылан начар ямдылалтын толыныт. Олимпиадыште шагал еҥ выступатлен, массовость уке. Тидым МАССР Совнарком пеленсе искусство управленийлан шотыш налын, улшо ситыдымаш - шамычым пытарыман.

РАЙОННЫЙ ЛАГЕРЬЫШТЕ ПОЛОЖЕНИЙЫМ САЕМДЫМАН

Табашинский ерын живописьный серыштыже Оршанский районысо пионерский лагерь шарлалт возын. Тыште 57 отличник ден ударник-шамыч канат. Лагерьыште сайын канен, у тунемме ийым чаплын тӱҥалашлан нуно у вийым погышаш, капыштым калитлыман улыт.

Но туге гынат, лагерьыште положений пеш начар. Лагерь почмеке 10 кече гычак йоча-шамыч кинде да продукт деч посна кодыныт. 15 июльышто лагерьник-шамыч кече мучко гаяк кинде деч посна иленыт.

Люльпанский детдомын директоржо Алметов йолташ лагерьлан 5 тӱжем оксам переводитлышаш, но тудо ик кумырымат тӱлен огыл.

Лагерьысе аппарат шотыштат ойлыде огеш лий. Тушто 57 йочалан 11 платный пашаеҥ уло. Тыгай штат лагерьлан материальный зияным конда.

Лагерьыште чыла пашамат мощтен организоватлыме огыл. Йоча-шамычлан трудовой воспитаний йӧршешат огеш пуалт. Нуно походыш, прогулкышко цель деч поснак коштыт. 17 июльышто чодрашке поход лие. Но цель нимогаят лийын огыл. Поход годым йоча-шамыч пушеҥге йымалне, ӱмылыштӧ гына киеныт. Кеч ик беседымат эртарыме огыл.

Лагерьын начальникше А. Жулев йолташ ден старший вожатый М. Пуртова йолташ лагерьыште йоча-шамыч могай илыш дене илышаш улыт раш палат, но пашам туге ыштыш огыт тырше. Нуно туге шонат: йоча-шамыч лагерьышке канаш толыныт, нунылан кӱмыж - совлам мушкыктыш, пӧртым ӱштыктыш, але вес пашам ыштыкташ огеш лий.

Военно - физкультурный пашат начар ыштыктеш. Йоча-шамыч линейкышке, прогулкышко, строй деч посна лектыт, а тидыже дисциплиным пудыртылеш. Модыш шамычым шагал организоватлат.

Любительский группа-шамычымат организоватлен огытыл.

ВЛКСМ Оршанский райком ден РОНО тиде факт-шамычым шинчат гынат, нимогай конкретный полышымат огыт пу. Ончышым лагерьыште положенийым тыге кодаш огеш лий. Йоча-шамычлан сай канышым организоватлаш, нуным эл аралашлан ямдылаш кӱлеш.

Ф. Бахтин.

ИНОСТРАННЫЙ ТЕЛЕГРАММА-ШАМЫЧ

Германский авиацийын Английыш налет-шамычым ыштымыже

Лондон, 23 июль. (ТАСС). Рейтер агентство радио дене внутренний паша ден внутренний безопастность министерствын увертарымашыжым пуа, тушто тыге ойлалтеш: тенгече эрден германский самолет-шамыч Шотландийын северо-восточный ужашысе кок олашке да северо-западный ужашысе ик олашке бомба-шамычым кышкевыт. Бомбардировка дене икмыняр шаланымаш лийын. Германский самолет-шамыч тыгак зажигательный бомба-шамычымат кышкеныт. Тидын дене икмыняр вере пожар лиеден. Пожарын писын йӧрыктымӧ ыле. Колышо ден сусыргышо шагал лийын.

Тенгече эрдене английский истребитель-шамыч Английын побережье-же дене „Дорнье" германский самолетым волтен шуэныт.

Лондон, 23 июль. (ТАСС). Рейтер агентство тыге увертара: „Германский самолет-шамычын тенгече Английын юго-западный побережьештыже ик олашке налетым ыштымышт годым зенитный артиллерийын лӱйкалымыже дене кок але кум самолетым волтен шумо ыле манын, полагатлат. Нине увер-шамыч подтвердитлалтыт гын, тиде ончыкта: пытартыш кок кече жапыште 28 германский бомбардировщик ден истребитель-шамычым пытарыме. Англия ваштареш кугу операций тӱналме кече гыч чылаже германский авиаций 200 наре самолетым йомдарен. Тыге полагатлат: 1939 ий 3 сентябрь гыч Германия 5 тӱжем самолетым да летный состав гыч 10 тӱжем еҥым йомдарен".

Китайыште военный действий-шамыч

Центральный Китайыште

Чжэцзян провинцийын северный ужашыштыже китайский ден японский войска-шамыч коклаште пеш тале бой лийын шога. „Дамэйваньбао" газетын увертарымашыже гыч палэ: 22 июль эрдене китайский часть-шамыч упорный бой деч вара уэш Чжэньхай (Нинбо деч северыштырак) портым налыныт. Тиде газетак тыге увертара: Чжэньхай районышто японец-шамыч 50 наре военный кораблым чумыреныт.

Сяошаньыште(Ханьчжоу деч юго-востокыштырак) китайский ден японский войска-шамыч коклаште кумышо кече ынде уремласе бой лийын шога.

Южный Китайыште

21 июльышто японец-шамыч 6 судно гыч Саньдуао (Фучжоу деч северыштырак) островышто десантым волташ тӧченыт. Но нунын тиде тӧчымашыштым китайский войска-шамыч чактареныт.

* * *

22 июль эрдене Чунцин ӱмбаке японский разведывательный самолет толын лектын. Тудым китайский истребитель-шамыч волтен шуэныт. 2 японский летчик колен.

Тудо кечынак кечывалым японский самолет-шамычын кум группышт Сычуань провинцийысе тӱрлӧ олалам бомбардироватлен. Бомбардироватлымашын результатше нерген подробностьшамыч але пурен огытыл.

Моло фронтласе положений нерген сведений уке.

23 июль. (ТАСС).

ФИЗКУЛЬТУРНИК КЕЧЕ

Яндар яндау гай кавашке
Ший шулдыржым кече шарен.
Ончал, горизонтлан турашке
Эл сокол-влак кӱзат мӱгырен.

Пропеллер ару южым пӱчкын,
Муралын, пеш писын пӧрдеш.
Эртат самолет-влак лучкын,
*Возат **СТАЛИН** лӱмым южеш.*

Кумда стадионышто калык
Памашла шолеш да лӱшка:
Кугу шӱм куаным нӧлталын
Вуян физкультурник тӱшка.

Кузе туркалтет кутырдегеч,
Веселый, йомартле айдем,
Чылан ме рвезештна чылт угыч
Вождь Сталинын сталь гай ой ден!

Пашаш, оборонылан ямде
Изиже, кугужо—чыла.
Мемнан вийна ден совет мланде
Торашке коеш кечыла!

Мемнан физкультурник уста лийын
Ончал-я, могай чот куржеш.
Вет илышын шӱмжӧ—вождь Сталин,
Садлан оҥнажат таза пеш!

Изир Эван.

Физкультурник кечым пайремлымаш

21 июль. Тачe физкультурникын кокымшо Всесоюзный кечыже. Марийский республикын столицыже пайрем тӱсым налын. Моторын чийше физкультурник-шамыч, Йошкар-Оласе шемер-шамыч изижге-кугужге „Динамо" стадионышко вашкат. Нунын чурийыштышт кенгеж кече модеш.

Оласе физкультурный общество - шамычын колонныжт трибуна ончыко митингыш погынат. Пайремыш погынышо шемер-шамыч нуным шокшын вашлийыт.

Жап 11 шагатат 30 минут. Горсовет председатель Фокеев йолташ митингым почеш. Физкультурник-шамычым саламлен ВЛКСМ Марийский Обком секретарь Щербаков йолташ выступатла. Тудо физкультурник-шамычым эл аралаш кеч кунамат ямде лияш ӱжеш.

Вара саламлымаш мут дене „Динамо" спортивный обществын начальникше Сазонов йолташ выступатла. Физкультурникын Всесоюзный кечыжым „Динамо" обществын у сеҥымашыже дене вашлийме нерген тудо раш ойлыш.

Митинг пытен. Физкультурник-шамычын парадышт тӱҥалеш. Ончылно—мотоциклист ден велосипедист-шамычын колоннышт. Нунын почеш рын тошкалын „Динамо", „Спартак", „Медик", „Правда", „Буревестник" да моло общество-шамычын физкультурникышт каят.

Колонна-шамыч кайме годым „Виян лийже советский физкультура!" „Виян лийже физкультурник-шамычын другшо великий Сталин!" йӱк-шамыч шоктат да стадион кумдыкеш „Ура!" виян шергылтеш.

* * *

Оршанка. (Телефон дене). Физкультурникын кокымшо Всесоюзный кечыштыже Оршанка селасе шемер-шамычын кугу пайремышт лийын.

11 шагатат 30 минут кечывалым митинг лийын.

Митинг деч вара районысо шемер-шамыч 1 ступень ГТО значоклан у комплекс почеш кенгеж вид дене нормым сдатленыт. Чылаже 57 еҥ сдатлен.

Вара штыковой бой, Оршанка ден Ронга командашамыч коклаште волейбольный ден футбольный матч лийын. Волейбол деве 2:1 да футбол дене 5:3 счет дене Оршанка команда сеҥен.

Кастене кино, куштымаш, модмаш лийын.

Н. Кузиков.

„Жапем уке... бригадир улам"

Комсомольский организаций - шамыч молодежым военно ямдылымашке кугу вниманийым ойырышаш улыт. Нуно Осоавиахим организацийым пеҥгыдемдаш полшышаш улыт.

Но Ронгинский районышто Осоавиахим пашам огыт акле.

Ронго села деч 3 километр гына ӧрдыштӧ „Ӱжара" колхоз пеленсе Осоавиахим организацийыште паша моткоч начар. Организаций почмылан кум ият эртен. Колхозыштo молодежь шуко уло. Нуно оборонный пашам йӧратат, но нуным тиде пашашке мобилизоватлен колтышо уке. Кум ий коклаште организаций кок еҥлан гына кушкын.

Организацийын председательже И. Рябчиков йолташ пашам начарын ышта. Организацийыште кунар член улмыжат огеш пале. „Оборовный паша дене заниматлаш мыйын жапем уке, мый бригадир улам",—манын тудо членже-шамычым тыпландара.

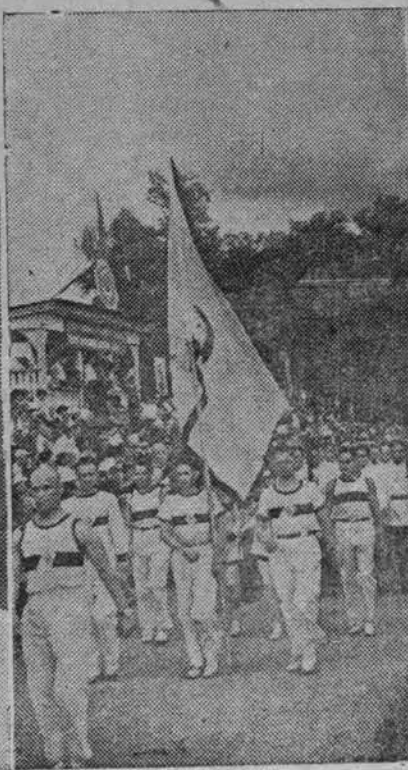
1940 ий мучко ик еҥат „Ворошиловский стрелок" значоклан нормым сдатлен огыл. Нормым сдатлашлан налме патрон-шамыч дене председатель мишеньыш лӱймӧ олмеш, кайыкым, пийым лӱйкалыктен пытарен.

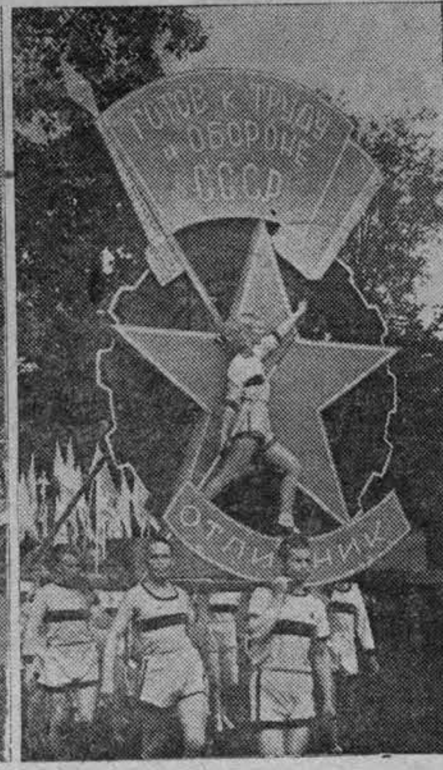
Чыла тыгай пашам Осоавиахим райсовет да ВЛКСМ райком ужыт, но практический полышым огыт пуо.

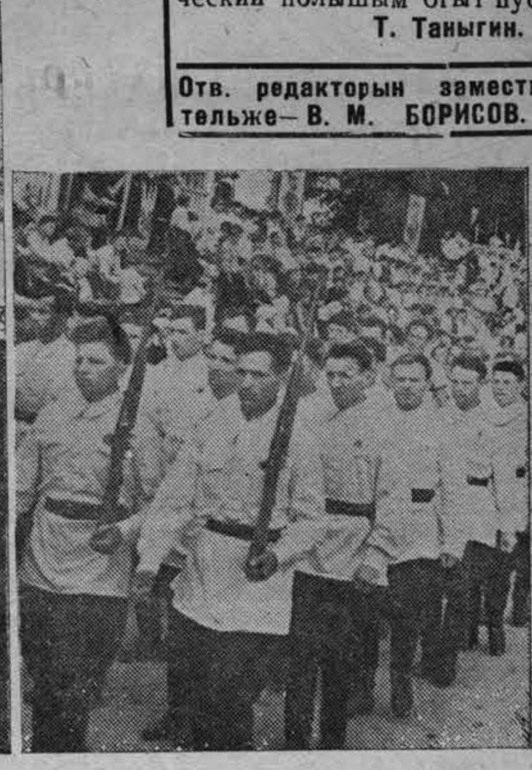
Т. Таныгин.

Отв. редакторын заместительже— **В. М. БОРИСОВ.**

Физкультурникын кокымшо Всесоюзный кечыжым Марийский республикын столицыштыже—Йошкар-Олаште пайремлымаш.
Снимкыште (шолаште): ВЛКСМ Обком секретарь П. Щербаков йолташ парадын участникше-шамычым саламла. Фото С. Чуршуков ден А. Овечкинын.

АДРЕС РЕДАКЦИИ: Мар. АССР, г. Йошкар Ола, Дом Советов 4 этаж, № комнат 69—70, № телефона 90.
Упол. Главлита МАССР 1676. Йошкар-Ола, 1-ая типография Маргосиздат.